

personlig, første Haands Oplevelse, paa Evnen til at forstaa Resultaterne af, hvad man oplever, beror det saa, om Mennesker skal dannes eller ej, om de skulle naa Udvikling eller ej. Naturpræget, det primitive Anlæg, bliver det afgjørende, — kan man tænke klart, føle stærkt og varig, har man Viljen til at forholde sig ærlig og modig til sig selv, Energi til at stride sig op og igennem? — Hvad de, der opdrog, kaldte Vaaben og gav os med, det brister oftest i vor Haand eller bliver strax sløvt, og de fleste maa begynde forfra, — lige fra at finde, hvad det er, hvoraf de skulle danne sig et Væрге. De færreste af os begynde — som Opdragelsen sædvanlig endnu er — Livet bedre udrustede end »jævne Folks Børn« — og naar vort Liv ender, er der næppe flere af os, end af dem, der har levet et virkeligt Menneskelv.

Er nu den unge Pige, jeg tager til mig for at tjene mig, ufordærvet — og hvis ikke, har jeg næppe Lov at optage hende i Hjemmet : i Børnenes Kreds, — saa har hun i alt væsentligt ganske de samme Betingelser for maaske at blive noget udmærket, maaske noget daarligt som Børnene, som deres Venner og Veninder. Hun er oftest én, om hvem intet endnu kan vides, Grænsepælene for hendes Udvikling flyttes netop i Ungdommen daglig. Har hun allerede gennemlevet noget af Livet, vil jeg kunne have mer eller mindre Glæde af hende, efter som jeg synes, hun er kommen godt eller daarlig derfra, efter det Stof til at leve, der er i hende.

Den »Dannelse«, hun begyndte Livet med, har for de flestes Vedkommende ikke mere at betyde, end det betyder over for ens Haandarbejde om Haanden er rød eller hvid.

Hvad er det da, der gør os det saa svært at leve et frit og naturligt Samliv med Mennesker, der høre en anden Kreds til end vor? Frk. Iv. vil vistnok svare »Fordom«, og jeg tror, hun har megen Ret heri. De, der naa videst, bryde med denne Fordom. Det er en Kendsgærning, at meget udviklede Mennesker næsten altid har havt Glæde af at give sig i Lag med det, man fortrinsvis kalder »Folket«. De, der ligesom have gjort hele Rejsen rundt, til de fandt tilbage til den skønne Naturlighed, til de primitive, evige Følelser, til den fuldendte, klare Simpeltid i Tanke og Tale, til noget af Barnets Enfold og Visdom, de forstaa næsten altid at færdes mellem dem. De fleste af disse har alene Øje for det væsentlige hos Men-